

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Sponzoring a financování účasti zdravotnických pracovníků na kongresech a jiných vzdělávacích a odborných akcích ve zdravotnictví

Oblast právní úpravy sponzoringu a financování účasti odborníků na vědeckých kongresech či jiných vzdělávacích a odborných akcích je zakotvena v zákoně č. [40/1995](#) Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. [468/1991](#) Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o regulaci reklamy“) v souvislosti s tzv. reklamou na humánní léčivé přípravky. Tato vnitrostátní právní úprava byla přijata na základě částečné transpozice Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2001/83/ES a Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/27/ES do zákona o regulaci reklamy. Hlavním účelem přijetí uvedených směrnic byla mimo jiné snaha o zajištění opatření, aby osoby způsobilé předepisovat léčivé přípravky byly schopné vykonávat tuto funkci objektivně, tedy aby nebylo možné ovlivňovat je přímými nebo nepřímými finančními pobídkami od jiných subjektů, zejména farmaceutických společností, které mají enormní zájem na prodeji svých léčiv.

Podle zákona o regulaci reklamy se za *odborníka*, na kterého se vztahuje zákaz poskytování či přijímání prospěchu v souvislosti s odbornou akcí, považuje pouze „osoba oprávněna předepisovat nebo vydávat léčivé přípravky určené k podávání lidem (tzv. humánní léčivé přípravky).“ Podle ustanovení § 5b odst. 4 zákona o regulaci reklamy platí, že v souvislosti s reklamou na humánní léčivé přípravky zaměřenou na odborníky se zakazuje jim nabízet, slibovat nebo poskytovat dary nebo jiný prospěch, ledaže jsou nepatrné hodnoty a mají vztah k jimi vykonávané odborné činnosti. Zrcadlový zákaz stanovuje zákon o regulaci reklamy i ve vztahu k adresátům takové reklamy, a to v ustanovení § 5b odst. 6 zákona o regulaci reklamy. Dle uvedeného ustanovení tito odborníci nesmí v souvislosti s reklamou na humánní léčivé přípravky vyžadovat ani přijímat výhody zakázané podle citovaného ustanovení § 5b odst. 4 zákona o regulaci reklamy nebo které jsou v rozporu s ustanovením § 5b odst. 5 zákona o regulaci reklamy. *Reklamou* se podle ustanovení § 1 odst. 2 zákona o regulaci reklamy rozumí oznámení, předvedení či jiná prezentace šířená zejména komunikačními médii, mající za cíl podporu podnikatelské činnosti, zejména podporu spotřeby nebo prodeje zboží, výstavby, pronájmu nebo prodeje nemovitostí, prodeje nebo využití práv nebo závazků, podporu poskytování služeb, propagaci ochranné známky, pokud není v zákoně o regulaci reklamy stanoveno jinak. Podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona o regulaci reklamy se za *reklamu na humánní léčivé přípravky* považují rovněž „všechny informace, přesvědčování nebo pobídky určené k podpoře předepisování, dodávání, prodeje, výdeje nebo spotřeby humánních léčivých přípravků.“

Demonstrativním výčtem je uvedeno, že za tuto reklamu na humánní léčivé přípravky se považuje zejména:

- podpora předepisování, výdeje a prodeje humánních léčivých přípravků pomocí daru, spotřebitelské soutěže a nabídkou nebo příslibem jakéhokoli prospěchu nebo finanční či věcné odměny (§ 5 odst. 1 písm. c) zákona o regulaci reklamy),
- sponzorování setkání konaných za účelem podpory předepisování, prodeje, výdeje nebo spotřeby humánních léčivých přípravků a navštěvovaných odborníky (§ 5 odst. 1 písm. d) zákona o regulaci reklamy),
- sponzorování vědeckých kongresů s účastí odborníků a úhrada nákladů na cestovné a ubytování souvisejících s jejich účastí (§ 5 odst. 1 písm. e) zákona o regulaci reklamy).

Ze shora uvedeného zákazu stanovuje zákon o regulaci reklamy výjimku vztahující se na setkání navštěvovaná odborníky, konané za účelem podpory předepisování, prodeje, výdeje nebo spotřeby humánních léčivých přípravků, nebo pro setkání odborníků pořádaným za odborným nebo vědeckým účelem (§ 5b odst. 5 zákona o regulaci reklamy), podle níž pro přiměřený, s ohledem na hlavní účel setkání vedlejší, rozsah bezplatně poskytovaného pohoštění a ubytování výhradně odborníkům *neplatí* zákaz podle ustanovení § 5b odst. 4 zákona o regulaci reklamy.

K problematice financování účasti zdravotnických pracovníků ve smyslu zákona o regulaci reklamy se rovněž vyjádřil Státní ústav pro kontrolu léčiv, který vydal Pokyn UST-16 verze 1 - „Sponzorování a odměňování odborníků podle zákona o regulaci reklamy.“ Uvedený pokyn podává zpochybnitelný výklad zejména ve vztahu k vymezení sponzorování vědeckého kongresu s účastí odborníků, které je považováno za reklamu. V tomto pokynu totiž SÚKL výslovně uvádí, že reklamou je *„sponzorování vědeckého kongresu s účastí odborníků (setkání odborníků konané za odborným nebo vědeckým účelem), aniž by byl kongres spojen s reklamní aktivitou,“* což je přinejmenším nečekaný závěr z pohledu vymezení obecné definice reklamy na humánní léčivé přípravky, která výslovně s reklamní aktivitou počítá. Tento závěr SÚKL dále rozvádí tak, že dle jeho názoru *„cílem vědeckého kongresu je zejména poskytování odborných informací a odborné vzdělávání účastníků aniž by byl sledován cíl podpory předepisování, dodávání, prodeje, výdeje nebo spotřeby humánních léčivých prostředků.“* Pokud tedy zákon o regulaci výslovně uvádí, že za reklamu na humánní léčivé přípravky považuje všechny informace, přesvědčování nebo pobídky určené k podpoře předepisování, dodávání, prodeje, výdeje nebo spotřeby humánních léčivých přípravků, přičemž příkladmo uvádí jako typ reklamy sponzorování vědeckých kongresů, je patrné, že by vědecký kongres měl být spojen s podporou předepisování, dodávání, prodeje, výdeje nebo spotřeby humánních léčivých přípravků nebo tato podpora by měla být jeho cílem, jinak by tzv. vědecký kongres neměl být považován za reklamu na humánní léčivé přípravky. V uvedeném pokynu SÚKL jsou sice určité nesrovnalosti, kterými by se měl SÚKL blížeji zabývat, nicméně lze v něm spatřovat rovněž přínos ve vymezení pojmu „nepatrná hodnota“ ve smyslu § 5b odst. 4 a současně odst. 6 zákona o regulaci reklamy, kterou se rozumí takové dary nebo jiný prospěch, které v průběhu jednoho kalendářního roku poskytnuté jedním subjektem jednomu odborníkovi nepřesáhnou v souhrnu hodnotu 1.500,- Kč. Současně bude SÚKL přihlížet k tomu, zda poskytnutý dar nebo jiný prospěch, přestože by uvedené částky 1.500,- Kč nedosáhl, nepředstavuje pro odborníka nepřipustné ovlivnění objektivit při předepisování či výdeji léčiv.

V souvislosti s touto problematikou nabyt dne 31.1.2011 účinnosti příkaz ministra zdravotnictví č. 5/2011 s názvem „Protikorupční strategie Ministerstva zdravotnictví České republiky pro přímo řízené organizace“ přijatý pro oblast zadávání veřejných zakázek, který kromě jiného zavedl „pravidla vztahů mezi dodavateli a organizacemi přímo řízenými Ministerstvem zdravotnictví ČR v oblasti obchodně závazkových vztahů.“ Ve vztahu k problematice sponzoringu účasti na tzv. odborných akcích je v čl. 3 odst. 1 příkazu ministra zdravotnictví zakotveno, že *„přímo řízená organizace ministerstva nesmí přijímat sponzorské dary od právnických, či fyzických osob, které jsou*

zároveň uchazeči, či dodavateli veřejných zakázek touto organizací realizovaných, v případě, že se jedná o sponzorské dary účelově vázané na konkrétní oddělení a osobu ve formě úhrady pracovní cesty, či úhrady nákladů spojených s účastí na odborných akcích.“ Tento příkaz č. 5/2011 byl dalším příkazem ministra zdravotnictví vydaným pod č. 11/2011 s účinností ke dni 15.3.2011 zrušen. V nově vydaném příkazu č. 11/2011 (dále jen „**příkaz**“) shodně nazvaném „Protikorupční strategie Ministerstva zdravotnictví České republiky pro přímo řízené organizace“ byl zakotven také článek 3 odst. 1 , a to s doplněním výše uvedeného článku o větu „*Výjimkou jsou dary do zvlášť zřízených fondů na podporu vzdělávání zaměstnanců, spravovaný vedením příspěvkové organizace.*“

Předmětný zákaz navazuje a rozšiřuje okruh subjektů u přímo řízených organizací, na které se podle dosud platné právní úpravy vztahoval zákaz poskytnutí plnění v jejich prospěch v souvislosti s účastí na odborné akci. Z příkazu ministra zdravotnictví s odkazem na citaci uvedených zákonných ustanovení tudíž vyplývá zákaz tzv. přímého „sponzorování“ nákladů na odborné akce či pracovní cesty všech pracovníků přímo řízených organizací, tedy nejen osob oprávněných vydávat a předepisovat humánní léčivé přípravky, a to ze strany uchazečů nebo dodavatelů veřejných zakázek.

Vladislav Jirka, Ph.D., advokát

autor působí v advokátní kanceláři ŠACHTA & PARTNERS, v.o.s. v Praze

Mgr. Lenka Balková, advokátní koncipientka

autor působí v advokátní kanceláři ŠACHTA & PARTNERS, v.o.s. v Praze

[ŠACHTA & PARTNERS, v.o.s.](#)

Radlická 28/663
150 00 Praha 5

Tel.: +420 251 566 005
Fax: +420 251 566 006
e-mail: jurista@jurista.cz

Další články:

- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Zjednodušení rozvodového řízení – aktuální právní úprava vs. změny, které zavádí rozvodová reforma](#)
- [Ochrana klimatu a výroba zboží v roce 2024: uhlíkové clo a změny v emisních povolenkách](#)
- [Poskytování informací zadavatelem v zadávacím řízení](#)
- [Zásady pro spolupráci obcí s developery a možnost dohody na změně územního plánu](#)
- [Jak mohou firmy těžit z EU Taxonomie? Příklady konkrétních příležitostí ve třech sektorech](#)
- [Změny v bezplatných emisních povolenkách: na koho dopadnou a jak se na ně připravit?](#)
- [Investice do společné věci v nesezdaném soužití](#)
- [K povinnosti zaměstnance vrátit zaměstnavateli rozdíl mezi stálou a dosaženou mzdou při uplatnění konta pracovní doby](#)
- [Holdingy a zneužití práva při výplatě podílu na zisku.](#)
- [Technická novela zákona o zadávání veřejných zakázek vejde v účinnost už 16. 7. 2023](#)